

Selvordsforsøg.

Af

Dr. Edv. Ph. Mackeprang.

Selvord er et af de Emner, der i særlig Grad har interesseret Nationaløkonomerne og Statistikerne, og utallige er de Bøger, Artikler, statistiske Tabelværker o. s. v., der har omhandlet dette noget triste, men ikke desto mindre interessante Emne. Karakteristisk er det saaledes, at der endog er fremkommet hele Kataloger over Selvordslitteratur; saaledes udgav i 1890 Italieneren Motta en »Bibliographia del suicidio«, og sidste Aar kom en Fortsættelse af Tyskeren Max von Boehn, der under Betegnelsen »Selbstmord und Selbstmörder« anfører Titlen paa 346 Værker, der handler om den frivillige Død.

Men til trods for de mange Ord og de mange Tal, der saaledes er ofret paa Selvord for at forklare og belyse, faar man dog nærmest det Indtryk, at man endnu er langt fra at være naaet til Bunden, og at de fleste Spørgsmaal endnu er ubesvarede. Saaledes savner vi stadig en Forklaring paa, hvorfor Selvordshyppigheden i Danmark er saa høj, hvorfor vi møder op med 222 Selvord aarlig pr. Million Indbyggere, medens

vore Naboer, Sverrig, Norge, Preussen og England kun har henholdsvis 151, 45, 195 og 89. Vi savner Forklaring paa, hvorfor Selvmordshyppigheden er større paa Øerne end i Jylland, hvorfor Selvmordshyppigheden i Danmark er aftagende, i Sverrig og England tiltagende, hvorfor Selvmordshyppigheden i København var faldende indtil 70'erne*), og saa fremdeles.

En af Grundene til, at det i Øjeblikket synes vanskeligt at besvare de nævnte Spørgsmaal, er utvivlsomt den, at vi mangler en vigtig Side i samtlige Undersøgelser over Selvmord, nemlig Hyppigheden af Selvmordsforsøg. Det er indlysende, at det ikke saa meget er selve det, om et Selvmordsforsøg lykkes eller ej, der interesserer, som selve Selvmordsforsøgene, deres Antal, deres Bevæggrund og de øvrige psykologiske og økonomiske Aarsager, der spiller med ind. Og det er indlysende, at en Statistik, en Undersøgelse, der kun angaar de Selvmordsforsøg, der lykkes, absolut maa halte og ikke kan give Anledning til Slutninger af samme Værdi og Betydning som en Statistik, der medtager samtlige Selvmordsforsøg, baade dem der lykkes og dem der ikke lykkes.

Særlig hvor det drejer sig om Beregningen af Selvmordshyppigheden, hvad enten det er fra et Land til et andet, eller det er fra en Tidsperiode til en anden, vil en Undersøgelse udelukkende baseret paa de fuldbyrdede Selvmord kunne give vildledende Re-

*) Efter Callisen: Fysisk-medicinske Betragtninger over København dræbte sig fra 1796—1805 ialt 582 Mennesker, hvad der giver en Selvmordshyppighed af ca. 58 pr. 100000. I 1835—44 var det tilsvarende Tal 46, i de efterfølgende Tiaar henholdsvis 40, 37, 31 og 29.

sultater, naar man ikke samtidig har Vished for, at Forholdet mellem de Selvmordsforsøg der lykkes, og de der mislykkes, stadig er det samme.

Det her paapegede er ganske vist ikke noget nyt, de fleste Forfattere, der har givet sig af med Selvmordsstatistik, har i større eller mindre Grad erkendt dette, men har samtidigt erklæret det for haabløst at prøve paa at tilvejebringe nogen Statistik over samtlige Selvmordsforsøg. Statistiken over de fuldbyrdede Selvmord lider allerede af betydelige Mangler, særlig hvad angaar den nøjagtige Konstatering af det absolute Antal, at det vil være rent haabløst at give sig af med de Selvmordsforsøg, der mislykkes. Bliver en Del fuldbyrdede Selvmord aldrig anførte som saadanne — særlig fordi Familien gør alt for at dække over det —, hvordan vil det saa ikke gaa med de mislykkede Selvmordsforsøg, kun et Minimum af disse vil komme til Offentlighedens Kundskab.

Alt dette er fuldstændig rigtigt, men det forhindrer dog ikke, at en Statistik over Selvmordsforsøg har sin store Interesse og kan kaste Lys over flere ellers ret dunkle Spørgsmaal.

Hidtil er dog de mislykkede Selvmordsforsøg ikke knæsatte af den officielle Statistik, og det er nærmest rent tilfældigt, at man saa at sige falder over en Statistik af den Art. Og dog er en slig Statistik ingenlunde sjælden; i de Tiltælde, hvor Politiets Assistance tilkaldes ved et Selvmordsforsøg, foreligger der ogsaa en Rapport, og er det i en nogenlunde større By, der har sin officielle Politiberetning, vil man ofte finde en statistisk Fortegnelse over de indløbne Rapporter. Som Eksempel paa saadanne Politiberetninger med en

Statistik over Selvmordsforsøg kan nævnes Københavns og Brüssels aarlige Politiberetninger*). Da saadanne Rapporter sjældent kommer over vedkommende Bys, endsige vedkommende Lands Grænser, er det ret naturligt, at der hidtil kun har foreligget meget lidt om Selvmordsforsøg.

Jeg har søgt at samle, hvad der, saa vidt jeg ved, i Øjeblikket foreligger af den Art Statistik; nedenfor er foretaget en lille Sammenligning mellem fuldbyrdede Selvmord og mislykkede Selvmordsforsøg.**)

	Fuld- byrdede	Mis- lykkede	I alt	Paa 100 fuldbyrdede kommer
København	1258	612	1870	49
Brüssel	240	171	411	71
Buenos-Aires ..	1197	1089	2286	91
Budapest	187	460	647	246
Wien	3189	3563	6752	122
Spanien	3688	1271	4959	34

Man vil straks lægge Mærke til den betydelige Forskel, der er i de forskellige Byer mellem fuldbyrdede og mislykkede Selvmord, en Forskel, som naturligvis først og fremmest skyldes den forskellige Omhyggelighed, hvormed de mislykkede Selvmord er opnoteret, og det forskellige Omfang, hvori de er kommet til

*) Beretning til Justitsministeriet om Københavns Politi. — Rapport Annuel présenté au Conseil communal par le Collège des Bourgmestres et Echevins.

**) Kilder: København l. c. 1897—1906; Brüssel l. c. 1900 og 1903—05; Buenos Aires, Statistisk Aarbog for B. A. Aar 1904, 1895—1904, i denne Statistik er ellers stadig fuldbyrdede og mislykkede Selvmord samlede under ét, baade hvor der deles efter Motiv, Civilstand, Alder o. s. v.; Budapest, Statistisk Aarbog for B. 1902; Wien og Spanien citeret efter Westergaard: Mortalität und Morbilität.

Offentlighedens Kundskab, men til trods herfor kan man ikke paa Forhaand nægte, at der ligger en anden Aarsag til Grund, og at der faktisk er en Forskel mellem de enkelte Byer og Lande. Tallene lærer os i al Fald, at man ikke uden videre kan opstille Byerne i følgende Rækkefølge efter Selvmordshyppighed, beregnet paa Grundlag af de fuldbyrdede Selvmord; thi medtages ogsaa de mislykkede Selvmordsforsøg, bliver Rækkefølgen en hel anden.

	Fuldbyrdede Selvmord blandt 100000 Indbyggere	Samtlige Selvmordsforsøg blandt 100000 Indbyggere
København	32	47
Brüssel.....	30	52
Wien	25	53
Budapest	24	83
Buenos Aires	15	28

Naturligvis er det ikke Meningen, at sidstnævnte Talrække angiver den virkelige Rækkefølge, men den er utvivlsomt ligesaa korrekt eller rettere ukorrekt som den første, naar Talen er om at fastslaa de enkelte Byers Selvmordstilbøjelighed.

I det hele vil det, at man medtager de mislykkede Selvmordsforsøg, i høj Grad paavirke alle de Slutninger, som man er tilbøjelig til at ville uddrage af Statistiken over de fuldbyrdede. Som et Eksempel herpaa skal nævnes Forholdet mellem Mændenes og Kvindernes Selvmordstilbøjelighed. Medens af de fuldbyrdede Selvmord Kvindernes Andel som Regel svinger omkring 20 à 25 %, udgør Kvindernes Andel af de mislykkede Selvmordsforsøg 40 à 50 %, saaledes at

Kvindernes Selvmordstilbøjelighed i Forhold til Mændenes ikke er $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{3}$, men omkring $\frac{1}{2}$.

Hvor forskelligt end Forholdet er mellem fuldbyrdede og mislykkede Selvmord, faar vi dog stadig det samme Resultat, at af samtlige Selvmordsforsøg fuldbyrdedes et langt færre Antal for Kvinderne end for Mændene, saaledes som efterfølgende Procenttal viser:

Af samtlige Selvmordsforsøg fuldbyrdedes:

	Mænd	Kvinder
København	74	49
Brüssel	64	47
Budapest	39	16
Spanien	80	57

Hvad er Grunden til, at Kvindernes Forsøg paa at berøve sig Livet hyppigere mislykkes end Mændenes? Er det fordi Kvindernes Mod svigter i det afgørende Øjeblik? Noget er der maaske heri; men Forskellen mellem Mænd og Kvinder i den nævnte Henseende beror dog ogsaa for en væsentlig Del derpaa, at Kvinderne vælger helt andre Aflivelsesmaader end Mændene, og da særlig Aflivelsesmaader, der efter deres Natur er langt mere usikre end de Maader, der fortrinsvis benyttes af Mændene.

For nærmere at undersøge Aflivelsesmaadens Indflydelse paa Forholdet mellem fuldbyrdede og mislykkede Selvmord kan man paa Grundlag af de tidligere nævnte Politirapporter fra København og Brüssel opstille følgende Tal, der angive, hvormange af 100 Selvmordsforsøg der lykkes:

Af 100 Selvmordsforsøg lykkes:

	København		Brüssel	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Hængning	82	69	89	93
Skydning	74	58	59	63
Drukning	58	37	45	36
Forgiftning	54	29	50	25
Andre	50	49	41	62

Naar man erindrer, at de her nævnte Procenttal i flere Tilfælde stammer fra forholdsvis faa Iagttagelser (i Brüssel valgte 8 Skydning, hvoraf 5 lykkedes), er der en god Overensstemmelse saavel mellem Erfaringerne fra København og Brüssel som mellem Erfaringerne for Mænd og Kvinder.

Af samtlige Aflivelsesmaader synes Hængning at være den, der bedst lykkes; derefter kommer i aftagende Rækkefølge Skydning, Drukning og Forgiftning, en Rækkefølge, som man ogsaa paa Forhaand vilde vente, naar man kender de valgte Aflivelsesmaaders Ejendommeligheder. Ved Hængning er det saa godt som umuligt for Selvmorderen at opgive Forsøget paa Halvvejen, her er kun et enten-eller; naar der dog foreligger mellem 10 à 20 % mislykkede Tilfælde, er det vel nærmest de Tilfælde, hvor en Tredjemand er kommet til og har skaaret vedkommende ned. Skydning kan man heller ikke opgive paa Halvvejen, men i Modsætning til Hængning er det ikke altid givet, at Forsøget medfører Døden, i $\frac{1}{3}$ à $\frac{1}{4}$ af Tilfældene mislykkes Skudet. Drukning er derimod en Aflivelsesmaade, der — om man saa kan sige — kan opgives paa Halvvejen. Hvad endelig Forgiftning angaar, hænger det store Antal mislykkede Forsøg sammen med, at den valgte Gift eller Forgiftningsmetode mange

Gange ikke er noget godt Aflivelsesmiddel, man behøver kun at tænke paa Svovlsyre og Salpetersyre eller Gasforgiftning.

Det er klart, at de forskellige Aflivelsesmaaders »Dødelighed« — et Begreb, som vi i det følgende vil betegne ved Ordet »Selvmordsdødelighed« — i høj Grad kan paavirke det ovenfor omtalte Forhold mellem Mændenes og Kvindernes fuldbyrdede og mislykkede Selvmordsforsøg; naar Kvinderne, saaledes som det faktisk er Tilfældet, fortrinsvis vælger Aflivelsesmaader med ringe Dødelighed, bliver der en større Procentdel mislykkede Selvmordsforsøg blandt Kvinderne end blandt Mændene. Følgende lille Tabel vil være ret oplysende i saa Henseende:

	Samtlige Selvmords- forsøg i Kbh. blandt Kvinder	514 Mænd vilde vælge følgende Maader	Af sidstn. vilde efter Kvindernes Selvmords- dødelighed lykkes
Hængning	198	331	228
Drukning	98	50	19
Skydning	19	53	31
Skarpe Vaaben	15	23	5
Gift	138	30	9
Andet	46	27	16
	514	514	308

Af 514 Selvmordsforsøg af Kvinder lykkedes kun 251. men hvis Kvinderne havde valgt samme Aflivelsesmaader som Mændene, vilde deres Selvmordshyppighed (regnet efter fuldbyrdede Selvmord) være steget forholdsvis fra 251 til 308 eller ca. 23 $\frac{0}{10}$. Hvis de 514 Forsøg var blevet udførte af Mænd, vilde derimod 380 Tilfælde være blevne fuldbyrdede. Heraf følger, at

knap Halvdelen af den Forskel, der er mellem Mændenes og Kvindernes »Selvmordsdødelighed«, skyldes den valgte Aflivelsesmetode.

En lignende Indflydelse vil den forskellige »Selvmordsdødelighed« have, naar man gaar fra Land til Land, idet Valget af Aflivelsesmaaden er overordentlig forskellig. Naar saaledes 79 % af de mandlige Selvmordere i Danmark hænger sig, medens det kun er Tilfældet med 18 % i Italien, ligger allerede her et Moment til Belysning af Danmarks store og Italiens lille Selvmordshyppighed.

Selv om det forskellige Valg af Aflivelsesmaade langt fra kan forklare Forskellen mellem de enkelte Landes Selvmordshyppighed, er det dog et saa vigtigt Moment, at det fortjener en lidt nærmere Betragtning.

Hvad de fuldbyrdede Selvmord angaar, viser efterfølgende Tabel*) som sagt en meget stor Forskel mellem Landene. (Se Tabellen S. 265).

Ved Hjælp af disse Tal og den ovenfor nævnte »Selvmordsdødelighed« kan man beregne, hvormange Selvmordsforsøg der kommer paa 100 Selvmord. De 79 i Danmark ved Hængning fuldbyrdede Selvmord svarer til $79 \times 1.3 = 95$ Selvmordsforsøg, de 8 ved Drukning fuldbyrdede Selvmord svarer til $8 \times 1.7 = 14$ Selvmordsforsøg o. s. v., saaledes at samtlige 100 Selvmord giver ialt 130 Selvmordsforsøg, eller vi skal multiplicere de fuldbyrdede Selvmord blandt Mænd i

*) Tallene hidrører ikke fra samme Periode, men da Valget af Aflivelsesmaade er et karakteristisk konstant nationalt Fænomen, har det ikke nogen Betydning i denne Sammenhæng.

	Hængning		Drukning		Skydning		Forgiftning		Andre	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Danmark.....	79	57	8	28	7	2	3	8	3	15
Rusland.....	73	73	7	7	6	1	7	8	7	11
Preussen.....	65	44	13	40	14	1	2	8	6	7
Japan.....	64	45	22	47	2	0	1	1	11	7
Sverrig.....	58	25	14	17	15	0	4	52	9	6
Østrig.....	51	33	20	40	17	4	7	18	5	5
Frankrig.....	48	32	26	41	13	1	1	4	12	22
England.....	40	25	16	35	6	0	7	17	31	23
Island.....	36	—	36	—	6	—	2	—	0	—
Spanien.....	19	17	13	33	45	4	4	26	19	20
Italien.....	18	16	23	49	29	3	6	9	24	23

Danmark med 1.30 for at finde de tilsvarende Selvmordsforsøg.

Beregnes der paa denne Maade en Multiplikationsfaktor for hvert Land og hvert Køn, kan man opstille en Tabel over Antallet af Selvmordsforsøg pr. 1 Mill. Indbyggere, dog ganske vist først efter en lille Beregning, hvortil efterfølgende Tabel vil give det fornødne Materiale. (Se Tabellen S. 266).

Selv om Rækkefølgen i de to sidste Talrækker er nogenlunde den samme, er der dog sket ikke uvæsentlige Ændringer, Spanien og Rusland har byttet Plads, det samme er Tilfældet med Østrig og Sverrig og med Preussen og Japan. Hertil kommer, at vi stadig har regnet med samme »Selvmordsdødelighed« i samtlige Lande, medens den i Virkeligheden er ret varierende.

Naturligvis er den her foretagne Undersøgelse langt fra fuidkommen, hertil hører, at der ogsaa tages

	Multiplikationsfaktor		Blandt de fuldb. Selvmord kommer Mænd (x) for hver Kvinde	Fuldbyrdede Selvmord (p) pr. 1 Mill. Indb.	Selvmordsforsøg pr. 1 Mill. Indb.*)
	Mænd (m)	Kvinder (k)			
Spanien	1.53	2.60	3.3	22	39
Rusland	1.35	1.82	3.0	31	35
Italien	1.61	2.49	4.0	63	113
England	1.58	2.46	2.9	89	160
Sverrig	1.40	2.71	2.3	151	271
Østrig	1.42	2.46	4.6	156	251
Japan	1.44	2.22	1.5	177	307
Preussen	1.36	2.26	4.2	195	300
Danmark	1.30	2.28	3.6	221	334
Frankrig	1.46	2.27	3.7	240	392

Hensyn til Alder, Civilstand, Erhverv, Motiv o. s. v., og ikke saaledes at hvert enkelt Forhold tages for sig, men saaledes at de indbyrdes kombineres.

At f. Eks. ogsaa Alderen spiller en Rolle, og at en Hensyntagen hertil kan ændre den konstaterede Selvmordshyppighed, vil følgende Betragtninger vise. Man kan som Regel fastslaa, at »Selvmordsdødeligheden« er stigende med Alderen; nogen egentlig Statistik over Selvmordsforsøg fordelt efter Alder, findes ganske vist ikke, men det at Hængning altid er en desto hyppigere anvendt Aflivelsesmaade, jo ældre Selvmorderen er, peger i den nævnte Retning. Antages nu, at den Multiplikationsfaktor, der skal benyttes for at gaa fra de fuldbyrdede Selvmord til samtlige Selvmordsforsøg, er henholdsvis 2.0, 1.4 og 1.2, alt efter som Alderen er 20—40 Aar, 40—60 Aar og over 60

*) Beregnet efter Formlen $p \frac{(mx + k)}{1 + x}$.

Aar, vil man, idet f. Eks. Aldersfordelingen i to Lande Frankrig og Spanien er følgende:

Alder	Frankrig	Spanien
20—40	30 %	60 %
40—60	40 %	30 %
over 60	30 %	10 %

for Frankrigs Vedkommende for hver 100 fuldbyrdede Selvmord faa ialt 152 Forsøg, for Spanien 174. Med andre Ord, alene den forskellige Aldersfordeling blandt de to Landes Selvmordere bevirker, at Spaniens Selvmordshyppighed relativt set er 15 % større end Frankrigs.

Ogsaa Motivet spiller som sagt en Rolle ved Bedømmelsen af Selvmordshyppigheden. Det er interessant at se, at »Selvmordsdødeligheden« ogsaa her varierer ret betydeligt.

	Af 100 Selvmordsforsøg lykkes i			
	København		Brüssel	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Huslige Sorger.....	67	31	33	30
Drikfældighed	82	67	69	50
Sindssygdom.....	75	68	81	75
Økonomiske Sorger .	80	50	61	57
Ulykkelig Kærlighed	53	33	17	31
Andre.....	70	43	74	55

Det synes, som Sindssygdom er det Motiv, der særlig bringer en Selvmorder til at udføre sin Beslutning, medens omvendt Selvmord paa Grund af ulykkelig Kærlighed i Almindelighed bliver ved Forsøget. Desværre kan dette Spørgsmaal ikke uddybes mere, da man samtidig burde have en Kombination efter

Alder og Aflivelsesmaade. De Sindssyge er utvivlsomt overvejende ældre Personer og de benytter fortrinsvis Hængning, de, der lider af ulykkelig Kærlighed, er yngre Personer, der vælger en, om man saa kan sige, mere skøn Dødsmaade.

Statistiken over Selvmordsforsøg er endnu i sin Barndom, men det vil kun være et Tidsspørgsmaal, hvornaar man skænker den en lignende Opmærksomhed som de fuldbyrdede Selvmord, og hvornaar en eller anden flittig Tysker samler en Katalog over Selvmordsforsøgslitteratur. Thi nødvendig er en slig Statistik, uden den er den officielle Selvmordsstatistik til en vis Grad kun et Misfoster, hvis eneste Resultat vil være en Række falske og uvidenskabelige Paastande.
